

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De regular. & trans. ad relig. Consilium CCCCLVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

exeat: cum in libera potestate sui Abbatis seu Prælati sit, sic Ecclesijs præfectos ad Monasterium pro lubitu suo revocare; quia minent obedientiarj, c. 1. §. in eos de privileg. lib. 6. Clement. 1. vers. præmissa de supplen. neglig. prælat. Quamvis quoad sacramenta, & quæ diocelane legis sunt, Episcopo seu Ordinario subijciantur, non quoad conditionem personæ, c. Cum capella. c. Ex ore de privileg. Mansit itaque & permansit Opponens, & vitâ durante manebit Monachus Religiosus ac Regularis; cum Monachus, etiam si efficiatur Abbas, nomen Monachi seu Religiosi non deponat, c. Cum ad nostram, c. Cum causam. Officij de elect. c. Nullus eod. tit. lib. 6. & Religiosus ad dignitatem assumptus, teneatur ad observantiam regulæ, D. Thom. 2. 2. quæst. 185. Verum quidem est, Monachum, qui ex speciali dispensatione Pontificia ad aliquod seculare beneficium assumitur, aliquâ ratione eximi ab obedientia sui superioris: sed cum viâ ordinariâ per suum superiorem seu Abbatem promoveatur ad aliquam Ecclesiam suo Monasterio subiectam aut incorporatam, & ad quam solent ordinarij promoveri Monachi certi alicujus Monasterij, manet obedientiarj, Gl. ff. Clement. Ne in agro §. ad hac, in verb. ad clausum de statu monach. Pandr. in d. c. Quod Dei timorem nu. 9.

9. Somnium quoque est, quod Opponens dicit, se Canonicum regularem, quia ordinem Præmonstratensem professus sit: nam omnis canonicus regularis monachus quoque est, & in nullo penè differunt, c. 2. de postul. 1.

Longè absurdissimum est, quod novissimè Opponens prætexit, quasi Monachis Præmonstratensibus speciali privilegio sit concessum, obtinere beneficia secularia: nam id nusquam in corpore juris inclusum invenitur, & per Opponentem specialiter non probatur. Eo enim loco, quem ad hoc Advocatus allegavit, d. c. Quod Dei timorem, nulla est Præmonstratensium specialis, sed omnium Monachorum in genere mentio prohibitiva, ne Monachi temerè assumantur ad beneficia secularia.

10. Sed et si Opponens idoneam qualitatem haberet ad obtinendum beneficia: hoc tamen ad istud beneficium extendi non posset; ob id, quod hoc beneficium non consueverit conferri Religiosis, sed secularibus clericis; ut patet per exempla præteritarum præsentationum per Opponentem exhibita. Regularia enim regularibus, secularia secularibus conferenda sunt, c. Cum de beneficio de præb. lib. 6. Felin. in c. In nostra de rescript. Selva in tract. de benef. parte 3. quæst. 58. Nec potest hic ordo aut forma per Collatorem ullo modo mutari.

* Et sic cum Opponens non tantum non probet hoc beneficium umquam fuisse collatum Religioso, seu monacho, vel Canonico regulari, sed præterea allegationem Impetrantis, quod soleat conferri clerico seculari, simpliciter contestatur; & constat quoque, novissimum possessorem secularem clericum fuisse, ex literis institutionis per Opponentem exhibitis; nihil juris potest Opponens in eo competere, etiam si beneficiorum plurium esset capax: sed debebat Abbas ultimum statum beneficij sequendo (uti

Conf. Wamef. Tom. II

semper oportet, d. c. Cum de beneficio, Bald. in l. Si mater C. Ne de statu defuncti.) illud conferre seculari clerico, non suo Monacho. Sic ut multis modis appareat, Opponentem nihil prorsus juris, & ne quidem coloratum titulum prætexere posse, propter notoriam incapacitatem personæ, & beneficij huius conditionem; hoc est, quod non Monacho, sed seculari clerico conferri debuerit. * Et quamvis hæc sufficiant pro sustinendo iure Impetrantis; ad superabundantem tamen cautelam impetrata & exhibita nova provisio omnem scrupulum discutit: ita ut si forte aliquo modo constare posset, ad solum Abbatem non pertinere huius beneficij collationem, sed coniunctum cum alio, seu alijs: nihil inde periclitetur causa Impetrantis. Nova enim provisio pro confirmatione, & expurgatione defectuum est, si qui in priore collatione, sive provisione fortè latuerant, Notant Doct. in c. Post electionem de concess. præben. ita ut ex nova provisione non acquiratur propriè novus titulus, sed prior corroboretur, Rebuff. in praxi benefic. lib. 1. tit. de nova provis. Ideoque non rectè obijci Opponens Impetrantem vii duobus diversis titulis.

De regular. & transf. ad relig.

S V M M A R I V M.

Religiosi bona ad aliud Monasterium transeuntis.

1. 3. Regularis Monasterium ingressi bona an irrevocabili-
luer Monasterio acquirantur si Monachus ad aliud
Monasterium postea transeat.
2. Domino per servum semel acquisitum semper eum manet.
Clericum vel Monachum alterius diocesis nemo sus-
cipere debet.
3. Regularis seu Monachus in causa sui Monasterij testis
monium dicere potest.

CONSILIVM CCCCLVIII.

DECRETUM, quod in causa conventiona-
li latum est, inter Iacobum Hygen
Actorem convenientem, ac Patrem, &
Conventum Monasterij Cœlestinorum
in Heverle conventum, aperte demonstrat, n quo
hæreat huius causæ reconventionalis status & dif-
ficultas: in duobus scilicet; primum in proba-
tione vitæ Domini, & Fratris Iudoci Govaerts,
quod facti est; alterum in eo, quod juris est, an
reditus, de quo controversia est, solvi debeat
Monasterio Heverlensi, in quo Frater Iudocus
religionem professus est; an verò Monasterio, ad
quod se dictus Iudocus transiit?

Et sanè quod ad prius attinet, sufficienter, post
latum hoc decretum, probata est præfati Iudoci
vita; non tantum pro illis annis, quorum pen-
siones petuntur, sed etiam hac hte pendente. Cum
alioqui etiam ipse Reus satis aperte confessus
sit, Fratrem Iudocum vixisse illis annis, quorum
mentionem faciunt reconvenientes in urdecim
articulo libelli reconventionalis; qui sunt illi, pro
quibus reconvenientes petunt arrerigia dicti vi-
talis redditus quinque florenorum; qui eidem Iu-
doco ab ejus avunculo legati sunt, cum perveni-
ret ad probatum aliquem statum.

Supereft ergò tantum quæstio juris, An quia

El h 2

Frater

Frater Iudocus illis annis, quorum cessi canones petuntur, in alio Monasterio ejusdem ordinis vixit, prætactum Monasterium Heverliense jus petendi & recipiendi redditum habeat? Controversi enim juris articulus esse videtur; plerisque existimantibus collationem & acquisitionem horum bonorum, quæ sit per ingressum Monasterij, *Auth. Ingressi C. De sacros. Eccles. cap. In presentia De probat. velut conditionalem esse; si scilicet & quamdiu in Monasterio manserit: exemplo dotis ab uxore marito datæ, quam uxor soluto matrimonio recuperat integram, c. Nuper De donat. inter vir. & ux. l. unica §. cum autem C. De rei ux. act. Sed non satis concludit hæc comparatio; cum dotis conditio & natura sit, ut soluto matrimonio reddi debeat, l. 1. soluto matrim. non perinde eorum, quæ per ingressum Monasterij acquiruntur; cum pleno jure & incommutabiliter acquirantur Monasterio, etiam si de collatione bonorum in ingressu nihil expressum fuerit, in *Auth. de monach. §. illud quoque decernimus coll. 1.* Atque inde est, quod extet aperta juris civilis constitutio, in d. *Auth. de Monach. §. si vero relinquens*; quæ constituitur, quod non tantum eo casu, quo Monachus egreditur per apostasiam abjecto habitu Monastico; verum etiam quo transit ad aliud Monasterium, bona, quæ Monachus ingrediendo contulit, remaneant Monasterio, in quo religionem professus est. Quod procedere videtur non tantum quando illicitè, hoc est sine licentia sui superioris Monasterij, in quo professus est (quod dubitationem non habet) sed etiam quando licitè ad aliud Monasterium transierit; transeundo scilicet ad ætiores regulam, c. *Licet De regular.* sic enim faciendus est transitus seu translatio, ut Monasterio unde sit digressio, nihil derogetur, *Lap. allegat. 62.* Ut etiam alienatio seu translatio servi, quæ invito vel volente domino fit, non efficit, ut usufructus semel priori domino acquisitus ab eo recedat ad novum servi dominum, l. *Inter antiquam C. de usufr.**

3. Quamvis tamen plerique Iuris Canonici Interpretes, *Card. Zabarella, Ioan. de Imola Panor. & alij in cap. Quod à te De cler. coniugat.* existiment æquum justum fore, ut eo casu, quo licitè sit transitus, non tantum ad aliud Monasterium, sed etiam ad aliam ætiores religionem ex permisso juris in casu licito, d. c. *Licet*, saltem usufructus ejus, quod ingrediendo prius Monasterium per sic translatum Religiosum acquisivit, concedi debeat secundo Monasterio, in quod Religiosus sic transfertur, *can. Delapsus xvi. q. 6. Ant. de Butrio consil. 75. Monialis quædam, latè Bernard. Bombinus consil. 14.* ne scilicet secundo Monasterio nimium sit onerosus; sed secum inferat bona, quæ non tam pro ingressu, quàm pro dote & alimentis fuerunt prior Monasterio collata, *Gemin. consil. 80. Quidam nomine, Bened. Capra consil. 96. vultus quidam n. 8. Quemadmodum hoc quoque probant omnes, Cardinal. Imol. Panor. Henr. Bohic. & alij in d. cap. Quod à te Andr. Barbatus consil. 20. Vbi Christus nu. 13. vers. cap. pro nunc secundum vol. 3.* quod cum non ad alterius, sed ejusdem ordinis Monasterium transijt, eo casu prius Monasterium retineat omnia sic acquisita; sic ut ne usufructum quidem concedant Monasterio, in quod transitus est factus, præsertim si sine

licentia proprii Abbatis, vel Prioris ad aliud hujusmodi Monasterium transierit: sibi enim imputare debet Monasterium secundum, quod hujusmodi Religiosum sine licentia proprii Prælati & sine cõventione accipiendorum ejus bonorum, seu usufructus illorum receperit, cum recipere non cogeretur, sed transfugientem remittere debuisset, *Capra d. consil. 96. nu. 6. Phil. Probis in addit. ad Ioan. Monach. in c. Cum singula nu. 5. De præbend. lib. 6.* Et cum ex licentia proprii Prælati transitus sit, si Monasterium, ad quod transit alterius Monasterij Religiosus, eum simpliciter recipit, nec contendit eum sibi futurum onerosum, nulla est iusta causa petendi priori Monasterio, quod Religiosus ad illud contulit, *Ant. de Butrio d. consil. 75. in fine.* Sic ut in omnem eventum querela de transference usufructu hujus redditus pertinere possit ad secundum Monasterium, non verò ad hujusmodi redditus debitorem, qui excipiendo de jure tertij, quod non est exclusivum iuris partis agentis, audiri non debet, *Barr. in l. 2. De excep. rei ind. Crassetta consil. 166. in fine vol. 1.*

Quod autem Frater Iudocus sine licentia sui Prioris aufugerit, manifestum est; tum ex eo, quod de licentia non doceat per aliquas literas testimoniales seu dimissorias sui Prioris Monasterij de Heverlis, c. *Non est De regular. & trans. ad relig.* (quamvis Reus hoc formaliter allegaverit) sine quibus nemo alterius Diocesis clericum, multò minus alterius Monasterij Religiosum suscipere debet, c. *Tua fraternitatis de clerico pergrum.* tum etiam ex literis dicti Fratris Iudoci scriptis, quibus hoc aperte confessus est, & declaravit, & post fugam, obedientiam, hoc est literas dimissorias petijt. * Et quamvis Reus reconven- tus scripturam sui Fratris in dictis literis negaverit; satis tamen probata est per testimonia aliorum Religiosorum dicti Monasterij, quibus fidem adhibere oportet, etiam in causa sui Monasterij, ut aperto jure definitum est, c. *Insuper De rescrib.* quia commodum hujus causæ non tangit singulos Monachos ad proprium commodum, sed totum Monasterium in communi, *dest. in d. c. Insuper, Ioan. Bapt. Terretus consil. 150. In præmissa causa nu. 5.* Ita ut contrariis testimonijs præsertim Ioannis & Cornelij G. qui sunt fratres Rei conventi, fides adhiberi non debeat, quod licentiam Prioris Heverliensis & quoad licentiam Provincialis, de qua plerique ex dictis testibus Rei deponunt (si modò illa aliter, quàm per literas testimoniales seu dimissorias probari possit) nihil illa curanda est in proposito; quia Provincialis licentia non potest priori Monasterio præjudicare, quoad bona acquisita. Nec Actorum reconventionum intentione retundit, quod nulum onus alendi, vel vestiendi Fratrem Iudocum pro articulatis annis sustinuerit Monasterium de Heverlis; nam per eos id non stetit, sed per fugam, & transitum Fratris Iudoci. Nam quod Reus proponit de contradictione, & requisitione reconventionum, per idoneos testes probatum non est, & rei veritas contrarium demonstrat. Proinde concludo, Reum reconventionum reconventionibus ad petitam solutionem hujus redditus condemnandum; & pro concurrente quantitate

quantitate debitum petiit in causa conventionali compensandum esse.

De regular. & transf. ad relig.

S V M M A R I V M.

Ingredientes religionem bona quod abeant.

1. 10. Statutum impediens acquisitionem bonorum immobilium Ecclesiarum quomodo valeat.
2. Statutum prohibitorium renuntiari non potest.
3. Decretum irritans posterius & annullat omnia.
4. Legatum incapaci relictum quando in estimatione præstandum sit.
5. Decreti irritantis vis & potestas.
6. 12. Statutum prohibens acquisitionem bonorum immobilium non prohibet acquisitionem præij, quod potest consisti ex venditione eorundem.
7. Fraudem legi non facit, qui laborat se conformare illi.
8. Verba in statutis præsertim correctorijs, & odiosis strictissime accipienda.
9. Legari potest rei pretium, etiam si res ipsa legari non possit.
11. Legatum incapaci pro parte tantum, non in totum, inutile est.
13. Momentanea in considerationem venire non solent.
14. Consensus domini quid operetur in qualibet dispositione de re aliena facta.
15. Consensus futuri hæredis an sufficiat, ut de re feudali facta dispositio valeat.
16. Regularis ingrediendo Monasterium an & quando ius sibi retinere facultatem disponendi de rebus suis tam per contractum, quam testamentum.

CONSILIVM CCCCLIX.

S VERTILIS est dispositio articuli, in quo consistit tota difficultas causæ, quæ pendet in Amplissimo Concilio Brabantie inter Ioannem, & Iacobum Zeverdonck aliosque eorum confortes Impetrantes; & Reverendum Dominum Abbatem, ac Conventum Monasterij Villariensis, pro Diego Ayala Reo citato intervenientes Reos; super vindicatione seu repetitione cortis, seu villæ de Wordesteyn, quam quondam Dominus Dionysius Zeverdonck in vita sua seculari comparatam, sub tempore sui ingressus & professionis in dictum Monasterium, per viam testamenti, seu ultimæ voluntatis dedit, donavit, & legavit prædicto Monasterio, & illius pro tempore Abbati.

Difficultatem facit non aliqua juris communis dispositio, aut consideratio; quoniam permittit, ut quidvis Monasterijs, religiosisque Collegijs, testamento vel codicillis relinqui possit, l. 1. c. De sacros. Eccles. sed nova Caroli Quinti Imperatoris in his suis patrimonialibus ditionibus in anno 1520. publicata Constitutio; per quam statutum est, ne Monasterijs, Ecclesijs, Conventibus, aut Collegijs Ecclesiasticis, vel per contractum transportentur, vel per speciem ultimæ voluntatis relinquuntur bona immobilia: addita clausula decreti irritantis, ut omnia in contrarium acta sint nulla & invalida. Quæ quidem Constitutio, quamvis saltem per rerum consequentias

Conf. Wamel Tom. II.

videatur esse contra Ecclesiasticam libertatem, Authent. Cassa c. De sacrosanct. Eccles. quia tamen non tendit directe contra collegia, seu personas Ecclesiasticas, nec super rebus Ecclesiæ; sed super profanis jurisdictioni seculari subiectis, ex communiore opinione Doctorum nec irrationabilis, nec iuri contraria omnino, sed iudica esse putatur, Signoretus de Homod. conf. 21. Statuto civitatis, Bald. in c. Clerici nu. 2. De iud. & conf. 146. Monialis cum autoritate & seq. vol. 1. Angel. conf. 48. Quodam Franciscus nu. 3. Curtius senior conf. 27. Magnificus vir nu. 8 Riminalius conf. 499. Circa statutum vol. 3. & ibi addit. 1 Et quia probatoria est, non potest tolli per quancumque in contrarium quoscumque privati hominis factam dispositionem, Bald. conf. 336. Iuxta casum nu. 2. vol. 1. cum iuri prohibitorio renuntiari non possit, l. 1. & 2. c. Ne fideiuss. dotum dent. nec quilibet efficere, ut leges vel constitutiones locum non habeant in suo testamento, l. Nemo l. si quis inquilinos §. si quis scripserit De leg. 1. potestatum cum constitutio ultra prohibitionem præcedit, & quod in contrarium est, annullat, Bald. d. conf. 336. * Ea enim est natura decreti irritantis, ut per illud superior pro illicito habeat omne, quod in contrarium sit, Panor. in c. dilectionu 4. De præben. Respectu cuius constitutionis primo aspectu videtur, quod hoc relictum dictæ Villæ sit nullum, tamquam illicitum, & contra constitutionis prohibitionem factum; & quod eatenus effectum suum non operetur hoc testamentum: licet quoad mobilia eidem Monasterio relictæ iustum & efficax sit; quia quoad illa nulla extat prohibitio, l. Non intelligitur §. cum ex causa De iure fisci. Sic ut per prædictum ingressum & professionem religionis, superveniente incapacitate dicti Domini Dionysij quoad retentionem; & præexistente quodammodo, saltem consecutivè, incapacitate dicti Monasterij, quoad acquisitionem, ex casu mortis civilis habentis in hoc effectum mortis naturalis, dicta Villa velut ab intestato sit devoluta ad proximos dicti Domini Dionysij in sæculo existentes hæredes; & per consequens, quoad illos eorumque præiudicium, sit nulla venditio ejusdem Villæ facta præfato Diego, l. Rem alienam in fine. De contrah. empt.

Sed his, dictæque constitutionis prohibitionem & ex illa assumptâ seu iniectâ difficultate, non obstantibus; dicimus, pleno perfectoque iure domini & proprietatis prædictam curiam seu villam per alienationem, quam D. Dionysius, cum dicti Monasterij consensu in anno 1538. fecit, acquisitam fuisse dicto Diego; & præfatis Actoribus vel ex testamento, vel ab intestato, ex morte sive civili sive naturali dicti Domini Dionysij eorum patris, nihil juris in eadem villa & ejus appendicibus acquisitum esse. Non ex eo, quasi hæc bona per ingressum & professionem, vel per dictum testamentum Monasterio sint acquisita; nam ea in parte obstat & impedimentum facit dicta prohibitiva constitutio: sed ex consideratione illa, quod cum aliquid, cuius commercium aliqui alijs est, relinquatur incapaci, qui sine suo delicto incapax est; ex verosimili testatoris voluntate, & benigniore juris interpretatione, utile sit, saltè ad hoc, ut pretium rei debeat, & ad id consequendum

H 13

reg